

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 323/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou PARA advokáti, s. r. o., Gagarinova 10A, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ, advokát Mgr. Marek Para, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 10/2021 a jeho uzneseniu z 11. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 2. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie a v rámci neho práva na súd zriadený zákonom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 10/2021 a jeho uznesením z 11. marca 2021. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je vyšetrovateľom Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Bratislava od 28. októbra 2019 trestne stíhaný pre obzvlášť závažné zločiny hrubého nátlaku, všeobecného ohrozenia a vydierania a zločinu krivej výpovede.

3. Uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) č. k. 1 Tp 10/2019 z 30. októbra 2019 bol sťažovateľ v uvedenej trestnej veci vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku.
4. V priebehu trestného konania sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby na slobodu, avšak špecializovaný trestný súd jeho žiadosť uznesením č. k. 1 Tp 10/2019 z 26. februára 2020 zamietol.
5. Sťažnosť sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu najvyšší súd uznesením č. k. 1 Tost 7/2020 z 9. marca 2020 zamietol.
6. Toto rozhodnutie najvyššieho súdu sťažovateľ napadol ústavnou sťažnosťou z dôvodu nezákonného zloženia senátu najvyššieho súdu rozhodujúceho o ním podanom riadnom opravnom prostriedku.
7. Ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyhovel a nálezom č. k. III. ÚS 287/2020 z 28. januára 2021 uznesenie najvyššieho súdu z 9. marca 2020 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.
8. Opätovne v tejto veci najvyšší súd rozhodol uznesením č. k. 3 Tost 10/2021 z 11. marca 2021, ktorým znova sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu z 26. februára 2020 zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 10/2021 a jeho uzneseniu z 11. marca 2021 podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť z dôvodu, že aj v tomto konaní malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na zákonného sudcu spočívajúceho v nezákonnom zložení senátu konajúceho súdu.
10. Po zrušení uznesenia najvyššieho súdu z 9. marca 2020, ktoré vydal senát 1T, bola vec 25. februára 2021 vrátená najvyššiemu súdu a pridelená senátu 3T, ktorý o nej následne rozhodoval v zložení [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (predsedníčka senátu a referujúca sudkyňa), a [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako členovia senátu.
11. Sťažovateľ je však presvedčený, že vec mala byť v zmysle ustanovenia čl. IV. ods. 4 písm. b) Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 v znení príslušných opatrení (ďalej len „rozvrh práce“) pridelená do senátu 2T.
12. Svoje presvedčenie odôvodnil tým, že podľa ustanovenia čl. IV ods. 4 rozvrhu práce sa vec vrátená najvyššiemu súdu po zrušení jeho rozhodnutia ústavným súdom prideluje na podklade štyroch pravidiel. Prioritne sa vec prideluje senátu, ktorý vo veci rozhodoval pred zrušením rozhodnutia ústavným súdom, bez ohľadu na číselné označenie tohto senátu. Ak takého senátu niet, t. j. vec nemožno prideliť pôvodnému senátu, uplatňujú sa ďalšie tri pravidlá označené pod písmenami a) až c). V prípade, ak nemožno uplatniť prvú možnosť špecifikovanú pod písm. a), uplatní sa možnosť pod písm. b), a nakoniec pod písm. c). Ide o tzv. vylučovací princíp, keď poslednú možnosť pod písm. c) možno aplikovať výlučne v prípade, keď je preukázané, že predchádzajúce možnosti, resp. spôsoby pridelenia veci nemožno uplatniť.

13. Sťažovateľ uvádza, že ústavným súdom zrušené uznesenie z 9. marca 2020 bolo vydané senátom najvyššieho súdu 1T v zložení [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. V čase pridelenia veci však senát 1T pozostával fakticky iba z dvoch členov, keďže v tom čase mal jeho tretí člen [REDAKOVANÉ] prerušený výkon funkcie sudcu. Na účel doplnenia označeného senátu bolo potrebné určiť zastupujúceho sudcu, ktorým bol podľa vtedy aktuálneho Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2020 v znení príslušných opatrení (ďalej len „rozvrh práce na rok 2020“) sudca zo senátu 2T. Rozhodnutím [REDAKOVANÉ] ako riadiaceho predsedu senátu 2T bola určená ako tretia členka senátu [REDAKOVANÉ].

14. Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd v napadnutom uznesení z 11. marca 2021 uviedol, že ani jeden z pôvodných členov senátu 1T, t. j. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] už nevykonávajú funkciu sudcu, preto sa prioritné pravidlo pre pridelenie veci podľa čl. IV ods. 4 rozvrhu práce uplatniť nemohlo. Rovnako nebolo možné uplatniť ani možnosť pod písm. a) tohto ustanovenia, keď sa má vec prideliť do senátu, kde pôsobí pôvodný sudca spravodajca ([REDAKOVANÉ] ako pôvodnej referujúcej sudkyne výkon funkcie sudkyne zanikol). Preto sa vzhľadom na nemožnosť pridelenia veci podľa prioritného pravidla, resp. pravidla podľa písm. a) citovaného ustanovenia vec prideliť spôsobom určeným v písm. c) čl. IV ods. 4 rozvrhu práce, a teda vec bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) pridelená do senátu 3T.

15. Podľa sťažovateľa možnosť upravená v čl. IV ods. 4 písm. b) rozvrhu práce uplatnená nebola. Podľa písm. b) citovaného ustanovenia rozvrhu práce sa vec prideliť do senátu, v ktorom pôsobí väčšina členov pôvodného senátu.

16. Pod pojmom pôvodný senát je podľa sťažovateľa potrebné rozumieť senát, ktorý mal rozhodovať v konkrétnom zákonnom zložení v čase pridelenia sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby. V čase pridelenia senát najvyššieho súdu 1T pozostával z dvoch členov, t. j. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a jedného člena senátu 2T, t. j. buď [REDAKOVANÉ] alebo [REDAKOVANÉ].

17. Podľa sťažovateľa je nesporné, že zastupujúci člen senátu sa podľa vtedy platných ustanovení rozvrhu práce na rok 2020 mal vyberať zo senátu 2T. Jediným nedostatkom, čo uznal aj ústavný súd v náleze z 28. januára 2021, bola skutočnosť, že spôsob výberu zastupujúceho člena senátu nebol konkretizovaný spôsobom, ktorý by vylučoval akúkoľvek možnosť netransparentného určenia zloženia senátu.

18. Sťažovateľ tvrdí, že pod pôvodným senátom vo veci možno rozumieť členov senátu 1T, teda [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], avšak nemožno opomínať, že pôvodným členom senátu mal byť aj jeden z členov senátu 2T, konkrétne [REDAKOVANÉ] alebo [REDAKOVANÉ].

19. Vo vzťahu k senátu 2T pritom nedošlo k personálnej zmene a zloženie senátu 2T určené rozvrhom práce na rok 2021 ostalo oproti roku 2020 nezmenené.

20. V zmysle uvedeného preto nemalo byť podľa sťažovateľa opomenuté aplikovať ustanovenie čl. IV ods. 4 písm. b) rozvrhu práce (na rok 2021), a teda vec nemala byť pridelená náhodným výberom do senátu 3T, ale mala byť pridelená do senátu 2T, keďže sa v ňom nachádzajú dvaja členovia – [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], z ktorých jeden mal byť na podklade opatrenia riadiaceho predsedu senátu 2T [REDAKOVANÉ] členom pôvodne rozhodujúceho senátu 1T.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie a v rámci neho práva na zákonného sudcu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu, ku ktorému malo dôjsť pridelením trestnej veci sťažovateľa senátu najvyššieho súdu 3T v rozpore s ustanoveniami príslušného rozvrhu práce.

22. Ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09, III. ÚS 212/2011).

23. Pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva.

24. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v procesných kódexoch pre posudzovaný prípad v Trestnom poriadku a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov.

25. K týmto kritériám treba priradiť v prvom rade vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov. Potom nasleduje obsadenie súdu, ktoré je v procesných poriadkoch a v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) vymedzené od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov. Na to nadväzuje zásada pridelovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon (IV. ÚS 116/2011).

26. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zjavne vyplýva, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol

natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06).

27. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcej sa práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (napr. rozsudok ESLP vo veci *Buscarini a ostatní proti San Marinu* z 18. 2. 1999, sťažnosť č. 24645/94). V každom jednotlivom prípade musia byť aplikované jasné pravidlá a existovať jasné záruky, ktoré zaistia objektivitu a transparentnosť a vylúčia akýkoľvek náznak svojvôle pri prideľovaní jednotlivých vecí sudcom (napr. rozsudok *DMD Group, a. s., proti Slovensku* z 5. 10. 2010, sťažnosť č. 19334/03).

28. Úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa bolo posúdiť, či jeho trestná vec po zrušení rozhodnutia najvyššieho súdu z 9. marca 2020 nálezom ústavného súdu z 28. januára 2021 a jej vrátení najvyššiemu súdu na ďalšie konanie bola pridelená na najvyššom súde zákonnému sudcovi, t. j. či konajúci senát 3T bol zákonným senátom.

29. Podľa § 3 ods. 3 zákona o súdoch zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

30. Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

31. Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce prideľujú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Súdnym úradníkom sa prideľujú veci podľa rozvrhu práce tak, aby sa zabezpečilo ich rovnomerné zaťaženie a riadny chod súdu.

32. Podľa § 51 ods. 8 zákona o súdoch ak bude vec súdu vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci, bude pridelená sudcovi, ktorému bola ako zákonnému sudcovi pôvodne pridelená; ak takéhoto sudcu na súde niet, prideli sa vec náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom podľa rozvrhu práce.

33. Podľa čl. XV ods. 1 rozvrhu práce trestná vec, ktorá bola opätovne predložená najvyššiemu súdu (i) na rozhodnutie o odvolaní po tom, ako najvyšší súd už rozhodol o odvolaní alebo dovolaní zrušením skoršieho rozsudku a vrátením veci súdu prvého stupňa alebo o sťažnosti zrušením skoršieho uznesenia, ktorým sa malo trestné stíhanie skončiť alebo ktorým bola obžaloba odmietnutá a vec vrátená prokurátorovi, (ii) a na rozhodnutie o sťažnosti po tom, ako najvyšší súd už rozhodol o sťažnosti podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku alebo podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku, sa prideli tomu istému senátu, ktorý rozhodoval vo veci naposledy, a to aj v prípade, ak je nápad vecí do tohto senátu zastavený. Ak takého senátu niet, vec sa prideli podľa čl. IV ods. 4 písm. a) až c) rozvrhu práce.

34. Podľa čl. XV ods. 2 rozvrhu práce rovnako ako v odseku 1 sa postupuje aj v prípade trestnej veci, ktorá bola opätovne predložená najvyššiemu súdu na rozhodnutie v dôsledku zrušenia jeho rozhodnutia dovolacím súdom alebo Ústavným súdom Slovenskej republiky.

35. Podľa čl. XV ods. 5 rozvrhu práce vo veciach patriacich do agendy trestnoprávneho kolégia sa ustanovenia čl. IV ods. 4 prvej vety a ods. 5 neuplatňujú.

36. Podľa čl. IV ods. 4 rozvrhu práce ak nie je ďalej pre agendu niektorého kolégia ustanovené inak, vec, ktorá bola opätovne predložená na rozhodnutie najvyššiemu súdu v dôsledku zrušenia jeho rozhodnutia ústavným súdom alebo po tom, ako najvyšší súd vec vrátil bez rozhodnutia (vec vybavil „inak“) alebo rozhodol o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, sa prideli senátu, ktorý vec vrátil alebo vo veci rozhodoval naposledy, a to aj v prípade, ak je nápad vecí do tohto senátu zastavený alebo ak je tento senát neobsadený. Týmto senátom (bez ohľadu na jeho číselné označenie a tiež prípadné zaradenie sudcov do iných senátov) sa na účely tohto rozvrhu práce rozumie senát zložený zo sudcov, ktorí vec prejednali a rozhodli alebo vrátili pred jej opätovným predložením najvyššiemu súdu. Ak takého senátu niet, vec sa prideli

a) senátu, v ktorom je zaradený sudca pôsobiaci pôvodne v takej veci ako sudca – spravodajca, a ak takého senátu niet,

b) senátu, v ktorom je zaradená väčšina členov pôvodného senátu, a ak takého senátu niet,

c) náhodným výberom.

37. Podľa prechodných ustanovení rozvrhu práce (čl. XXVII ods. 2) trestné veci predložené najvyššiemu súdu do 31. decembra 2020 (vrátane vecí, ktoré boli vrátené súdom nižšieho stupňa ako predčasne predložené) dokončia senáty v pôvodnom zložení, t. j. zložení podľa rozvrhu práce v znení účinnom v čase pridelenia veci. Ak takého senátu niet, lebo člen tohto senátu nevykonáva funkciu sudcu najvyššieho súdu (napr. z dôvodu preloženia na iný súd, dočasného pridelenia na výkon funkcie predsedu súdu, dočasného pozastavenia, prerušenia alebo zániku funkcie sudcu), na zastupovanie a doplnenie neúplných senátov sa použijú ustanovenia rozvrhu o práce o zastupovaní (vrátane zloženia zastupujúcich súdnych oddelení) v znení účinnom v čase uskutočnenia zastupovania, resp. doplnenia neúplného senátu. Toto ustanovenie sa primerane použije i na každú zmenu v zložení senátu počas obdobia, na ktoré sa tento rozvrh práce zostavuje; rozhodujúci pre zloženie senátu je dátum pridelenia veci.

38. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Tost 10/2021 z 11. marca 2021 vyplýva, že po tom, ako bol nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 287/2020 z 28. januára 2021 doručený 25. februára 2021 do podateľne najvyššieho súdu, bola predmetná trestná vec pridelená podľa § 51 ods. 8 zákona o ústavnom súde do senátu 3T náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom.

39. Sťažovateľ však tvrdí, že v jeho veci malo po vrátení veci najvyššiemu súdu ústavným súdom byť pri jej následnom pridelení zákonnému sudcovi aplikované ustanovenie čl. IV ods. 4 písm. b) rozvrhu práce, t. j. vec mala byť pridelená senátu 2T, v ktorom sú zaradení sudcovia, z ktorých jeden prichádzal do úvahy ako zastupujúci sudca v čase prvého rozhodovania neúplného senátu 1T, ktorého ostatným dvom členom medzičasom zanikla funkcia sudcu.

40. Pre posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého postupu najvyššieho súdu bola zásadnou skutočnosť, že v predmetnej trestnej veci sťažovateľa bolo predošlé rozhodnutie najvyššieho súdu

z 9. marca 2020, ktoré bolo vydané pod č. k. 1 Tost 7/2020 senátom 1T tvoreným predsedníčkou senátu [REDAKOVANÉ] a sudcami [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ako zastupujúcou sudkyňou), nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 287/2020-37 z 28. januára 2021 zrušené práve pre porušenie základného práva sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi z dôvodu absentujúcej transparentnosti určenia [REDAKOVANÉ] do konajúceho senátu 1T ako zastupujúcej sudkyne inak zaradenej do senátu 2T. Konkrétne chýbal potrebný popis algoritmu pri kreácii konajúceho sťažnostného senátu.

41. Netreba polemizovať s tvrdením sťažovateľa, že nález ústavného súdu z 28. januára 2021 nespochybnil skutočnosť, že tretím členom neúplného senátu 1T mal byť podľa rozvrhu práce na rok 2020 (čl. V ods. 2 a 3) jeden zo sudcov zastupujúceho senátu 2T, do ktorého boli zaradení [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ale bol spochybnený iba spôsob, akým bola za tretieho člena senátu 1T určená zastupujúca sudkyňa [REDAKOVANÉ]. *Prima facie* sa nejaví byť absolútne iracionálnou úvaha, že v zmysle ustanovenia čl. IV ods. 4 písm. b) rozvrhu práce (podľa ktorého sa má vec prideliť senátu, v ktorom je zaradená väčšina členov pôvodného senátu) by bolo správne po zrušení rozhodnutia najvyššieho súdu z 9. marca 2020 a vrátení veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie prideliť túto vec senátu 2T, keďže všetci jeho označení sudcovia (sťažovateľ konkretizoval [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) boli potencionálnymi do úvahy prichádzajúcimi zákonnými sudcami v pôvodnom senáte (1T), pretože všetci boli členmi jedného a toho istého zastupujúceho senátu 2T a skrz jedného z nich, nezáležalo by pritom na tom, ktorého („za“ ktorým by spis „prišiel“) by sa senát 2T stal senátom zákonným, keďže členom pôvodného senátu [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zanikla funkcia sudcu.

42. Takémuto postupu však odporuje samotné ustanovenie čl. IV ods. 4 rozvrhu práce, ktorého znenie jasne definuje, že senátom, ktorému v prvom slede má byť vec pridelená po zrušení rozhodnutia najvyššieho súdu a vrátení mu veci na ďalšie konanie, sa na účely rozvrhu práce rozumie senát zložený zo sudcov, ktorí vec prejednali a rozhodli, čo v danom prípade predstavuje konkrétnych sudcov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Za žiadnych okolností do takto identifikovaného pôvodného senátu nemožno zaradiť aj ostatných členov senátu 2T, ako to naznačuje sťažovateľ v rámci argumentácie v ústavnej sťažnosti. Pritom faktické zloženie pôvodného senátu (konkrétnymi menovanými sudcami) podmieňuje uplatnenie pravidla upraveného v čl. IV ods. 4 písm. b) rozvrhu práce, ktorého aplikácie sa sťažovateľ domáha. V danom prípade by tak do úvahy pre pridelenie veci podľa označeného pravidla [čl. IV ods. 4 písm. b) rozvrhu práce] neprichádzali iní sudcovia senátu 2T, iba [REDAKOVANÉ], ktorej určenie za tretieho člena senátu 1T nález ústavného súdu z 28. januára 2021 jednoznačne spochybnil.

43. Navyše, podľa názoru ústavného súdu ak vo veci, v ktorej je zákonným sudcom trojčlenný senát, je relevantne spochybnená zákonnosť čo i len jedného jeho člena, potom je nezákonným celý senát, ktorý vec prejednal a rozhodol. Reparácia tohto stavu prípadným rozdelením členov senátu na zákonných a nezákonných a následná personálna výmena „nezákonného“ sudcu v rámci zloženia tohto senátu za „zákonného“, a to na účel zosúladenia obsadenia senátu s kritériami kladenými na zákonného sudcu, nie je namieste, pretože to v danej veci odporuje zneniu rozvrhu práce, ako už bolo uvedené konkrétne v čl. IV ods. 4.

44. Pojem „väčšina členov pôvodného senátu“ sa na účely pridelenia veci podľa rozvrhu práce zásadne vykladá tak, že títo musia byť aspoň dvaja. Pritom je zjavné, že rozvrh práce v ustanovení čl. IV ods. 4 má pri identifikácii „pôvodného“ senátu na mysli presne určených – adresných – konkrétnych sudcov, ktorí konali a rozhodli vo veci a nie, ako to možno dedukovať z argumentácie sťažovateľa, sudcov, ktorí prichádzali do úvahy ako spôsobilí vo veci konať na základe ich zaradenia do príslušného súdneho oddelenia (tu zastupujúceho senátu 2T) s tým, že je nepochybné, že jeden zo sudcov tohto zastupujúceho senátu má/mal byť zaradený do pôvodného – zákonného senátu (1T). S takouto konštrukciou evidentne rozvrh práce nepracuje a ani s ňou neráta. Pôvodný senát tak vo všeobecnosti, ako aj v danej veci tvoria konkrétni sudcovia, a nie potencionálni sudcovia, z ktorých sa podľa určených pravidiel mal senát kreovať.

45. Ustanovenia rozvrhu práce, na ktoré sa sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v rámci svojej argumentácie odvoláva, sú aplikovateľné (ak majú byť použité v súlade so základným právom na zákonného sudcu) iba v prípadoch, keď ku zrušeniu rozhodnutia najvyššieho súdu napr. nálezom ústavného súdu a vrátenia mu veci na ďalšie konanie došlo z iného ako z dôvodu porušenia základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi. Je neracionálne a v rozpore s elementárnou logikou, aby vec, v ktorej príslušná – k tomu povolaná – autorita (v tomto prípade ústavný súd) deklarovala nezákonnosť vo veci konajúceho senátu, bola opätovne pridelená tomuto nezákonnému sudcovi (senátu).

46. Spochybnením spôsobu určenia [REDAKOVANÉ] ako zastupujúcej sudkyne v „pôvodnom“ senáte nálezom ústavného súdu z 28. januára 2021 vznikla situácia, keď ju z tohto dôvodu nebolo možné považovať za „regulárneho“ člena senátu 1T, „za“ ktorým by v zmysle reflexie sťažovateľa mal „spis íst“, a preto nie je namieste „automaticky“ považovať po vrátení veci ústavným súdom najvyššiemu súdu – v zmysle ustanovenia čl. IV ods. 4 písm. b) rozvrhu práce – za zákonný ten senát, z ktorého mal pochádzať jeden zo sudcov (t. j. presne neurčený – nekonkrétny sudca) ako do úvahy prichádzajúci zástupca sudcu neúplného senátu 1T, a to len na základe jeho zaradenia do zastupujúceho senátu 2T.

47. Ak teda ústavný súd v náleze č. k. III. ÚS 287/2020-37 z 28. januára 2021 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi, vzťahovalo sa to na celý konajúci senát (vrátane menovanej zastupujúcej sudkyne), preto po vrátení veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie sa reálne uplatnený postup podľa § 51 ods. 8 zákona o súdoch [nie ako to tvrdí sťažovateľ, že sa tak stalo podľa čl. IV ods. 4 písm. c) rozvrhu práce] javil ako nepochybniteľný, správny a ústavne akceptovateľný spôsob pridelenia veci na konanie príslušnému senátu, splňajúci požiadavky kladené na zákonného sudcu tak ústavou a zákonom o súdoch, ako aj judikatúrou ústavného súdu a EŠLP, t. j. za súčasného vylúčenia svojvoľného a účelového výberu sudcov, ktorí majú vo veci konať a rozhodnúť. Zákon o súdoch v § 51 ods. 1 takto formulovanú snahu pomáha naplňovať hlavne prostredníctvom pridelenia vecí určených podľa predmetu konania náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom.

48. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo,

prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

49. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 10/2021 spočívajúcom v pridelení veci sťažovateľa náhodným výberom pomocou schválených technických prostriedkov a programových prostriedkov senátu 3T po tom, ako bolo nálezom ústavného súdu zrušené uznesenie č. k. 1 Tost 7/2020 z 9. marca 2020 a vec bola vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, a následným rozhodnutím najvyššieho súdu č. k. 3 Tost 10/2021 z 11. marca 2021 nemohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu (podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), a tak ani do základného práva na osobnú slobodu (podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru), preto neostávalo iné, iba ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 4. augusta 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu